

Jag var främmande för mig själv. Sov oroligt. Gick mellan regndroppar. Ängen kom in genom det öppna fönstret. Som barn i Mexico City drömde jag om en resväska full av godis. Mina händer var djupt nedstuckna i fickor, så jag höll aldrig någons hand när jag gick över gatan.

1978, när jag var arton år gammal, lämnade jag Mexiko och åkte till New York där det verkade som om alla hade smitit eller blivit utsparkade. Några av oss var bortslängda. Vi sa aldrig ord som "återvända" eller "åka tillbaka" och vi var inte sakenade. Vi var alla rymlingar av något slag. Oavsett om vi hade kommit från Mexiko, Ohio, Kanada, Michigan, Tunisien eller Kuba tyckte vi oss vara födda ur tunnelbanor och skyskrapor. Ön Manhattan hörde hemma i våra pass.

"Hur kommer det sig att du är här?" frågade vi varandra.

Några av svaren löd:

"Dörren är där. Den är där och stirrar på dig hela dagen lång."

”Man åker inte hem även om man fryser.”

”Det var som karusellmusik som lockade, lockade och lockade.”

Och i början av de New York-rymlingsdagarna, de där älska hjärtat ur sig-dagarna, när ingen visste vad aids var, kunde jag kyssa någon jag inte kände. Jag kunde älska en främling.

*

Jag kallade henne ”Mimmi Pigg”. Första gången jag träffade Suzanne Mallouk hade hon på sig en svartvit storprickig klänning och hennes stora grönbruna ögon fick henne att se ut precis som en tecknad seriefigur. Inuti den höga tuperade hövolmsfrisuren, som hölls ihop av dusintals hårnålar, gömde hon sina små påsar med droger.

Suzanne lämnade sitt hem i kanadensiska Ontario och köpte en enkel biljett till New York. Hon betonar ”enkel”, som om ”enkel” vore en destination, ett ställe som borde finnas på kartan.

Suzanne och jag brukade gå ut och dansa, eller lyssna på band på Mudd Club i Downtown. Vi klädde oss i svarta klänningar, svarta nylonstrumpor och svarta silkeshandskar. Det var nattens ”kom här om du vågar”-dräkter.

Sent, efter klubbbandet, hände det att Suzanne och jag tog en taxi ner till hamnen och Fulton Fish Market vid

South Street Seaport. Vi gick runt i våra höga klackar och kikade ner i tunnorna och de enorma trägen som var fulla av fisk, krabbor och skimrande bläckfiskar. Vi lärde känna många fiskare. De var artiga och några av dem skämtade och frågade om vi ville gifta oss med dem.

Kort efter att Suzanne hade rymt hemifrån 1980 träffade hon Jean-Michel Basquiat som bodde på en stenbänk i Washington Square Park under en blå yllefilt. Hans smeknamn för henne var redan från början Venus. Jean-Michel flyttade från bänken till Suzannes lilla lägenhet vid 1st Street och Avenue A, där han målade en del av sina tidiga verk.

När Jean-Michel inte kom hem på natten, ibland försvann han i flera dagar, ägnade Suzanne det mesta av tiden åt att leta efter honom. Jag följde med, som en kärleksskugga, hoppade från en klubb till en annan. När vi väl hittade Jean-Michel på Mr Chow's eller Kiev's där han åt en stor potatispannkaka med äppelmos, var han alltid glad att se oss. Suzanne satte sig i hans knä och Jean-Michel matade henne som ett barn. Han höll fram en sked och sa att hon skulle öppna munnen. Säg "Ahhh".

När Jean-Michel flyttade från Suzannes lägenhet något år senare var trägolvet helt täckt av fläckar, sprut och stänk från hans färger. Stelnade oljekritor och smälta pastellkritor hade trängt in i de spruckna golvplankorna, djupt in i fibrerna.

När Jean-Michel var borta bestämde sig Suzanne för att måla. Hon kastade det mesta av det som fanns i hennes lilla lägenhet för att få plats med målarsakerna och dukarna; hon behöll bara sängen och köksbordet och två stolar. Vi lade böcker, lite kläder och en gammal brödrost i containern ute på gatan, och även fyra par av Jean-Michels gamla skor. Jag behöll hennes stora inbundna bok om kiromanti. Vi slängde också dussintals stora hoprullade pappersteckningar som Jean-Michel hade gjort.

Redan före dessa storstädardagar hade Suzanne i vredesmod slängt några av hans skisser, som var fläckiga av hans färgfotavtryck, ut genom köksfönstret ner på granntaket. Den eftermiddagen blåste det upp till ett rejält New York-oväder och jag såg hur Jean-Michels stora ritpapersark flög iväg som avhuggna vingar.

Suzanne och jag gick ofta ner till den illröda konstnär-butiken Pearl Paint på Canal Street där hon köpte dukar, oljekritor och akrylfärger.

Pearl Paint var som en allt-i-allobutik eftersom det praktiskt nog fanns en langare som stod och hängde utanför eller satt på trappen. Han var lång och blek och sålde små halvgenomskinliga kuvert med kokain. Han kallade mig "Lill-baby" och Suzanne "Stor-baby" eftersom hon alltid hade på sig en jättelik jeansoverall som hade tillhört Jean-Michel och som fortfarande var täckt av hans färger.

Hon snörde ihop overallen i midjan med ett brunt läderbälte. Det var hennes målarutstyrsel.

Stället var som en egen scen. Butiken var fem våningar hög, med branta trappor, och vi lyckades alltid springa på någon. En gång stod vi i kassakön bakom konstnären Vito Acconci, vi såg honom köpa små påsar med limegröna paljetter som han skulle fästa på kroppen. Han frågade kassörskan flera gånger: ”Är du säker på att limmet lossnar i duschen sedan?” Kassörskan visste inte.

Julian Schnabel var där en dag och Suzanne tog tag i min handled när vi såg honom komma in genom dörren. Vi sprang upp två trappor och gömde oss bakom några hylor med målarpenslar. Vi hukade oss nere vid golvet och Suzanne sa: ”Var tyst. Han får inte veta att jag målar.” Suzanne ville inte att någon skulle veta. Det var vår hemlighet.

Vi var i lägenheten på 1st Street många kvällar och nätter i veckan, oftast efter våra servitrispass eller efter att ha klubbat. Vi drack klar äppeljuice från hennes kylskåp som var täckt av Basquiats penseldrag, ord, symboler och klott. I hennes lilla lägenhet fungerade det både som kylskåp och byrå. Där inne fanns en burk Maxwell House-kaffe, en tallrik med mer än tjugo tunna svarta gummiarmband och en liten pappershög med mina diktutkast bredvid burkar med Tab-cola och en trave betalda elräkningar. Äggbrickan innehöll örhängen och ägg.

Ett par av Jean-Michels snörkängor i läder stod under det lilla vita köksbordet och hans röda strumpor var fortfarande nedstoppade i dem. Han hade även lämnat kvar två Lee J. Ames-ritböcker där man lär sig rita 50 saker av något. Den ena var *Så här ritas du 50 berömda ansikten* och den andra var *Så här ritas du 50 berömda seriefigurer* där man kunde hitta Yogi Björn, Fred Flinta och Katten Felix.

Medan Suzanne målade satt jag vid köksbordet med en anteckningsbok och en blyertspenna. Jag skrev dusintals uppdiktade historier för hand som jag sålde till veckotidningar som publicerade sanna bekännelser. Jag skrev: "Vad som egentligen händer bakom stängda dörrar: En städerska i Las Vegas avslöjar alla sina hemligheter", "Jag fann kärleken i armarna på en ung rockstjärna", "Flickan som kunde se morgondagen", "Frustrerad tvilling erkänner: Min syster försökte stjäla mannen jag älskar" och "Det dröjde inte länge förrän jag förälskade mig i trädgårdsmästaren". Sedan satt jag i flera dagar hemma i min egen lägenhet vid St Mark's Place 13 och renskrev historierna på min elektriska Olivettiskrivmaskin. Det tog elva dagar att skriva mina två romanceromaner, *The Labyrinth of Love* och *Desire Among the Statues*, som jag sålde för 500 dollar styck. Jag gjorde listor med klichéer som jag visste att redaktörerna vill ha i de här berättelserna och romanerna för att skrivandet skulle gå snabbare.

Lista ett: färger på läppar

Snövitäppelröda

Solnedgångsröda

Rödvinsröda

Karamellröda

Körsbärröda

Glödhetröda

Lista två: intrigupplägg

Jag hatar dig

Jag älskar dig

Jag hatar dig

Jag älskar dig

Lista tre: Hur man skapar passionerad spänning

Sluta

Ja

Sluta

Ja

Ja

Ja

Medan jag skrev dikter, eller berättelser och romaner för pengarnas skull, målade Suzanne George Washington som svart på en dollarsedel i samklang med Jean-Michels obetitlade gulgröna målning av en tiodollarsedel med ett porträtt av Alexander Hamilton. Suzanne målade också seriefigurerna Dagobert och Blondie, där Dagobert var svart, och stora porträtt av Malcolm X och Muhammad Ali.

När Jean-Michel och Suzanne bodde ihop hade han lärt Suzanne om vodou. Eftersom hans pappa var haitier kände han ett släktskap med förfädernas andliga tankar, men det var både på skämt och inte på skämt för honom. I målningen *The Guilt of Gold Teeth* hade Jean-Michel målat Baron Samedi, hövdingen i Iwa-familjen Gede som tog emot folk i döden och återuppståndelsen, i hög hatt och lång rock.

Suzanne hade sett Jean-Michel utföra vodouritualer på MoMA genom att stänka vatten under verk av Picasso, Van Gogh och Matisse. På sina målningar skrev Jean-Michel "GOLD" och "NOT FOR SALE", vilket i själva verket var vodoubesvärjelser precis som hans målningar av pengar var.

När Suzannes relation med Jean-Michel gick i kras blev målandet ett sätt för henne att komma nära honom, och hans verk återspeglades i hennes verk och teman. Att måla var Suzannes vodou, ett sätt att besvärja Jean-Michel in i sitt liv igen. Till och med hennes tavla *In Memory of Joan* var en vodoubesvärjelse. I den stora målningen av Joan Burroughs ligger det ett överdimensionerat rött äpple på hennes huvud. Hon håller upp en hand framför ansiktet och tittar på sin make, och på vapnet han riktar rakt mot henne, genom två särade fingrar.

Jean-Michel presenterade Suzanne för William Burroughs och de gick på hans läsningar. I Mexiko, där jag

växte upp, var Burroughs en legend. Han hade dödat sin fru Joan Vollmer på Bounty Bar i stadsdelen Roma i Mexico City när han lekte Wilhelm Tell.

I Mexiko visste vi att den 6 september 1951 var Burroughs så full att han ställde ett groggglas på Joans huvud för att visa hur bra han var på att skjuta prick. Vi visste att Burroughs bara drack Oso Negro-gin som hade en liten plastbjörn fastkedjad runt flaskhalsen.

Några vittnen på baren bekräftade för polisen att Burroughs hade sagt: ”Det är dags för vårt Wilhelm Tell-nummer.”

Hans .38:a hade missat.

Senare sa han att pistolen ”sköt lågt”.

Medan jag skrev i mina anteckningsböcker jobbade Suzanne på den målningen, och vi läste Burroughs böcker. Då och då tog Suzanne och jag paus och pratade om allt möjligt men mest om Burroughs moraliska tankar om faran med lättvindiga önskingar. Burroughs skrev att han aldrig skulle vara så dum att han önskade sig pengar eller att någon skulle dö.

I de mexikanska tidningarna kunde man se foton av brottsplatsen där det ännu hela grogglaset låg på golvet bredvid Joan som hade blivit skjuten mitt i pannan. Den

ohyggliga bilden av Joan på bårhusbritsen med intakt läppstift hade setts av i stort sett alla i Mexiko och den syntes överallt i brottstidskrifterna, *la nota roja*, och det gjorde även polisrapporten som var en offentlig handling. Joan var tjuugoåttå år gammal. Burroughs satt bara fjorton dagar i Lecumberrifängelset i Mexico City, där även Trotskijs mördare Jaime Ramón Mercader var fängslad. Joan Burroughs begravdes på den amerikanska begravningsplatsen i Mexico City.

Burroughs och Basquiat tillhörde heroinaristokratin och Basquiat målade in referenser till Burroughs i fem av sina dukar. Kulan som dödade Joan finns med i Jean-Michels triptyk *Five Fish Species*. I den första av de tre panelerna, som är gjorda med akryl och oljekritor, skrev han "BURROUGHS BULLET" två gånger och så kraftsade han dit "MOTHERFUKN SKULLBONE" längst ner. På ett encentsmynt skrev han årtalet 1951, vilket var året då Joan blev dödad. Den andra panelen är full av luffartecken och referenser till New York. Både på den andra och tredje panelen målade Basquiat bokstaven "S" inuti trianglar som representerade hus. "S" stod för Suzanne. Jean-Michel sa: "Suzanne, du är mitt hem." Årtalet 1951 är också skrivet på ett mynt i den sista panelen. Inget var slumpmässigt i Jean-Michels målningar, allt hade en mening.

Långsamt, under ett års tid medan Suzanne målade sina dukar, kom hennes strimmor av slafsigt röd färg att täcka golvet och blanda sig med Basquiats färger.

Golvbrädorna blev en palett med hennes och hans färger.

Hennes gröna färg utskvätt över hans guldfärg.

Hans vita färg försvann under hennes gula strimmor.

Hennes röda färg och hans blå färg blev violett.

På de golvbrädorna gick jag över färghavet som kallades
”Kärlekens slut”.

När jag som liten flicka växte upp i Mexico City visste jag
att kärlekens slut fanns överallt.

Mexico City

Några fakta

Mina föräldrar flyttade till Mexiko 1960. Min pappa kom från New York och min mamma från Nebraska. Han var kemiingenjör och hade blivit skickad till Mexiko för att vara med och bygga de första vattenreningsverken i landet. Min mamma är konstnär och målar tavlor. Jag var bebis när vi flyttade till Mexiko och min äldre bror George var nästan tre år gammal. Två år senare föddes min syster Barbara.

Mina föräldrar trodde att vi bara skulle bo några år i Mexiko, men de skulle aldrig lämna landet och de kunde aldrig säga varför de var oförmögna till det. De sålde huset i USA och pappa sa upp sig från jobbet för att vara säker på att de aldrig skulle åka tillbaka.

Den amerikanska drömmen var en dröm de aldrig hade.

Calle Palmas

Mexico City bredde ut sig över dalen under en himmel av skor.

På 1960-talet var Mexico City fullt av elkablar och spår-vagnsledningar och ett virrvarr av trådar ramade in molnen. Skor som knutits ihop i skosnörena och kastats upp hängde och dinglade där. Södra delen av staden luktade som en öppen kloak på grund av pappersmassefabrikens höga skorsten som spydde ut mörkbrun rök. Den var en del av landskapet, precis som vulkanerna som omgav staden.

Kvinnorna hade hår som nådde ner till knäna som de ibland klippte av och sålde, och många var skelögda eftersom den åkomman ännu inte kunde åtgärdas vid födseln. Barn fick sina huvuden rakade vid två tillfällen i den tidiga barndomen eftersom det, enligt precis alla, skulle ge en stor och tjock hårman senare i livet.

På Calle Palmas, i stadsdelen San Ángel i Mexico City, satt det järngaller för alla fönster. Varje hus omgärdades av en

mur som kröntes av glasskärvor från trasiga flaskor. De taggiga och vassa blå, gula och gröna piggarna och flisorna höll tjuvarna borta, och i solljuset gnistrade murarna som om de var täckta av juveler och kristaller.

Kvällsskyarna var fulla av svalor, och när solen väl gått ner lystes trädgården upp av eldflugor. Varje år vid tiden för San Juan-festivalen den 23 juni, efter de första regnen för säsongen, fylldes rummen i vårt hus och gräset och träden i trädgården av stora svärmar av chikatana-flygmyror.

Calle Palmas var full av oljud. Det började mycket tidigt med de första ljuden från gatsoparna med sina kvastar gjorda av långa torra kvistar. Galandet från avlägsna tuppar kom in genom fönstren. Sedan, hela långa dagen, gick det förbi försäljare med åsnor, de sålde ved eller frukt, kvastar eller krukor. Varje försäljare hade en vissling, en klocka eller ett utrop.

Fågelförsäljare kom med kanariefåglar och papegojor som de bar på ryggen i höga travar med burar. Ibland sålde de även exotiska fåglar från Yucatáns djungler. Man hörde fågelförsäljarna på långt håll eftersom de imiterade lätena hos fåglarna de sålde.

Det fanns två glassförsäljare som kom på lördagarna med varsin tvåhjulig tråkärria som de sköt framför sig medan klockor pinglede på handtaget. I kärrorna fanns en stor trätunna med glass, oftast med limesmak, mango eller

mamey. Kärrorna hade namn. Den ena hette *La desgracia de Pearl Harbor* (Pearl Harbors missöden) och den andra hette *De todo los hijos de mi mama, yo soy el favorito* (Av alla min mors barn är jag favoriten).

Frijol

Min gata hette Calle Palmas (även om den numera heter Calle Diego Rivera) på grund av de två stora palmer som stod framför mitt hus och ramade in den stora svarta grinden. Ovanför den satt kakelplattor som formade en vapensköld med en gul krona, en sköld, en bevingad hund, ett träd och en krans. De heraldiska symbolerna omgavs av sexton plattor med svarta målade figurer som föreställde en man, en kvinna och en get, och de var lika gamla som Hacienda de Goicoechea som grundades på den här marken 1776.

Mitt hus låg två korta kvarter från Frida Kahlos och Diego Riveras hus. Muralmålaren och arkitekten Juan O’Gorman byggde huset åt Frida och Diego 1931. Det gick under namnet Ateljéhuset men alla i området kallade det Tvillinghuset. Anledningen till det var att det fanns en ateljé till Frida och en till Diego som var sammanlänkade med en smal gångbro, vilket var ett uttryck för deras självständighet och ömsesidiga beroende.

Trots att Frida och Diego hade dött några år innan min familj flyttade till den här gatan luktade Ateljéhuset fortfarande av målarnas terpentin, oljefärg och cigaretter. Diegos dödsmask i brons stod på ett litet bord, och hans ateljé hade bevarats precis som han lämnat den. Till och med sju eller åtta av hans jättelika Judasdockor i papper-maché stod lutade mot ett av fönstren. Hans stora skor stod uppradade mot en vägg och borden var täckta av paletter och penslar. Det fanns dussintals för-columbianska lerfigurer som föreställde människor och hundar och det stod krukor på många hyllor; ofärdiga målningar vilade mot en vägg. Det stod nästan alltid en stor glasvas med färska kallor intill hans samling med paddor och grodor i läder och papper-maché.

Strax intill bodde familjen Borisov i ett hus som en gång hade varit Juan O’Gormans ateljé. Dessa två hus var de enda exemplen på modern, funktionalistisk arkitektur i ett område med kullerstengator från kolonialtiden. Familjen Borisov hade flyttat till Mexiko 1948 för att undkomma den andra vågen av Röda faran i USA.

Saul Borisov var en mästarevävare som ursprungligen kom från Belarus. Hans verk var svängda, hade revor i sig eller var skeva eftersom han ville att hans konst skulle vara en kamp mot vävstolens symmetri. På väggarna i hans hus hängde gobelänger med enorma brandgula solar, djur som gömde sig bakom snår, fruktträd och tjurar i tjurfäktningsarenor täckta av blommor.

Familjen Lombardo bodde några kvarter bort och hade fyra döttrar. Dr Luis Lombardo var en av Mexikos mest framstående neurologer och kunde räknas till en av pappas närmsta vänner. Vid ett tillfälle åkte dr Lombardo på en jaktresa med sina kusiner och kom tillbaka till Mexico City med en ozelotunge, de hade dödat mamman utan att veta att det fanns en nyfödd unge gömd under hennes kropp. Ozelotungen fick namnet Frijol. När kattjuret var fullvuxet låstes det in i ett av sovrummen som ingen vågade gå in i eftersom ozeloten var aggressiv. Till och med städerskan vägrade att gå in i rummet för att städa. Fru Lombardo var den enda som vågade glänta på dörren försiktigt och ge den mat. Hennes armar och händer var fulla av små bitmärken och djupa rivmärken. Såren var klarlila på grund av gentianaviolett som folk använde som antiseptiskt medel. Det var en sorts nationaluniform. Barn som höll på att tillfriskna från vattenkoppor var helt täckta av lila prickar. Till och med djuren fläckades. Vita hundar blev violetta och en gång såg jag en åsna med ett lila ben.

Frijol skänktes till Chapultepec Zoo i Mexico City när dr Lombardo insåg att hans nyfödda flicka kunde utgöra ett byte för vildkatten. I många år gick vi sedan och hälsade på Frijol på djurparken.

Husen och gatorna utanför förblev oförändrade medan insidan av vårt hus genomgick en metamorfos.

Mamma köpte det mesta av våra möbler på Mercado de la Lagunilla, som även var känd som tjuvarnas marknad, av en man som hade varit general under den mexikanska revolutionen. Han var oklanderligt klädd i ren brun skjorta, bruna byxor och ridstövlar, och han hade en stor Zapatamustasch. Han berättade för mamma att han hade dödat minst fem personer under revolutionen. Pappa sa att alla mexikanska män i en viss ålder hävdade att de var generaler under revolutionen.

I generalens stånd på marknaden stod dammiga antikviteter staplade på varandra utan hänsyn till deras värde. Han hade några hönor som bodde i ett stort vitt marmorbadkar. Han sa att badkaret var en exakt kopia av kejsarinnan Carolotas badkar som kunde beskådas i Chapultepecpalatset. Generalen hade också några stolar med snidade lejon som han envist hävdade kom från vikingatiden.

Vårt hus i San Ángel fylldes långsamt av generalens antikviteter och de förnuftiga möblerna, som hade köpts i USA, försvann. En helt vanlig byrå ersattes av ett kyrkoskåp från 1700-talet som hade innehållit altardukar. De funktionella matsalsstolarna ersattes av en uppsättning om tolv högryggade österrikiska Gebrüder Thonet-korgstolar. Det enda rummet som förblev orört var det fjärde sovrummet, som mamma använde som ateljé där hon målade och sydde och gjorde jättelika papper-machédjur och tygcollage.

En rysk ballerina bodde i två av rummen i ett hus som låg i slutet av en liten gränd bakom vårt hus, och hon tycktes också bli en del av vårt hems förvandling. Hon gick omkring i grannskapet under dagarna och var nästan som en tiggare. Hennes kläder var i trasor men det var trasor efter pärlemorvita silkesstrumpor, krinoliner, rosa trikåer, mörkgröna taftkjolar och långa tyllkjolar. Då och då ringde hon på dörren och frågade om mamma hade någon överbliven frukt. Hon pratade bara lite spanska, och engelska med kraftig rysk brytning.

Ingen minns vad hon hette. En del sa att hon var ballerinan som är känd som ”ryskan” som D. H. Lawrence träffade vid Chapalasjön i närheten av gruvstaden Ajijic när han skrev *Den befädrade ormen*.

Mina byrålådor var fulla av hennes balettkläder som hon gav till mig under årens lopp, alltid nedstoppade i stora örngott. Jag lekte i tyllkjolarna och klänningarna i flera år och doften av hennes Shalimarparfym följde mig ständigt.

Ballerinan berättade för mig att hon hade träffat den stora Anna Pavlova när hon kom på turné till Mexiko 1919. Pavlova var klädd i en variant av en traditionell mexikansk china poblana som bestod av en fotsid klänning dekorerad med paljetter och Mexikos flagga, där örnen på sin nopalkaktus med ormen i näbben var broderad med röd, vit och blå tråd. Pavlova hade dansat en *jarabe tapatio* på tåspetsarna inför en publik på trettiotusen i Mexico Ci-

tys största tjurfäktningsarena. När Pavlova var klar med dansen föll hon ner i en djup nigning, folkmassan ropade ”*Olé!*” om och om igen, som om hon hade gjort veronicavändningar med en cape. Männen i folkhavet kastade sedan in sina hattar i ringen, som om Pavlova hade dansat bland matadorer och tjurar på ett underlag täckt av blod och fallna paljetter.